

Indhold

1. Indledning	1
2. Viden om ordblindhed og specialpædagogisk støtte (SPS)	2
3. Ansvar, roller og opgaver	3
4. Organisering af SPS/OBU og ordblindevenlig undervisning	5
5. Plan for udvikling af OBU- og SPS-indsatsen i 2021	6

1. Indledning:

På FGU Himmerland ønsker vi at skabe de bedst mulige rammer for at give alle elever den støtte, de har behov for. Støtten skal dels foregå som en del af den daglige undervisning, men desuden særskilt i det omfang, at der er mulighed og behov for det.

Rammerne for undervisningen i FGU kræver, at al undervisning foregår i et ordblindevenligt miljø, og både ordblindeundervisning (OBU) og anden specialpædagogisk støtte (SPS) skal være en integreret del undervisningsmiljøet på FGU.

Elever, som ikke kan understøttes af den generelle indsats i undervisningen, kan i særlige tilfælde tildeles særskilt støtte. Dette gælder bl.a. elever med ordblindhed og fysiske funktionsnedsættelser.

Ref.: <https://www.spsu.dk/for-sps-ansvarlige/forberedende-grunduddannelse---fgu/sps-paa-fgu>

På FGU Himmerland bør al undervisning tilrettelægges, så den bliver ordblindevenlig. Det være sig på AGU, PGU og EGU. Dette er for at sikre, at de ordblinde og læse-/skrivesvage elever får en så optimal undervisning som muligt, så de bliver fortrolige med at anvende kompenserende læse- og skriveteknologi.

Det giver eleverne en ballast, når de skal videre i uddannelse eller job, at de på forhånd har et godt kendskab til læse- og skriveteknologi. Det bidrager også til en egen forståelse og selverkendelse af deres udfordringer, og en forståelse for at man godt kan komme videre og klare sig godt, selv om man er ordblind.

Alle elever, som begynder på FGU Himmerland, skal screenes i dansk og matematik. Dette gøres for at sikre, at der ikke er uopdaget ordblindhed hos elever, som begynder på FGU, uden der bliver tilbudt en indsats.

FGU Himmerland tilbyder den nationale ordblindetest som led i faglig udredning for at kunne give den rigtige ordblindeindsats, og som faglig dokumentation i forhold til vurdering af elevens videre forløb i forhold til ungdomsuddannelse.

OBU- og SPS-vejledning og ordblindeundervisning udføres som udgangspunkt af lærere, som har de nødvendige kompetencer og uddannelser inden for ordblindeområdet.

Skolens indsatser tager udgangspunkt i Børne- og Undervisningsministeriets definitioner på hvad ordblindevenlig undervisning og SPS er, og hvad dette bør indeholde. Hvordan dette defineres og hvad ledelse, ordblindelever, lærere og elever bør bidrage med, defineres som nøglebidrag.

2. Viden om ordblindhed og specialpædagogisk støtte (SPS)

Alle lærere ved FGU Himmerland skal have basal viden om specialpædagogisk støtte og ordblindhed.

I 2021 gennemføres kompetenceudvikling for lærere og vejledere omhandlende specialpædagogisk støtte, ordblindhed og kompenserende læse- og skriveteknologi.

Ordblindelærerne kan understøtte kollegaer i arbejdet med kompenserende læse- og skriveteknologi og i tilrettelæggelse af undervisningen, så den tager højde for de læringsformer, der passer ordblindelever.

Ordblindundervisning

Nogle ordblindelever kan have så store vanskeligheder pga. deres ordblindhed, at de supplerende har behov for ordblindundervisning på små hold.

Alle ordblindelever bør ydermere vejledes om eksisterende ordblindundervisningstilbud efter endt FGU.

Løbende dialog om arbejdsmåder og -strategier

Lærerne skal have løbende dialog med eleverne om deres arbejdsmåder- og strategier til læsning og skrivning. Den enkelte elev bør understøttes i de mest hensigtsmæssige arbejdsmåder og -strategier i forhold til uddannelsens praksis og teori. Dette bør indgå naturligt ifm. forløbsplansamtaler.

Digitale tekster

De ordblindelever skal have muligheden både for skrevne og digitale tekster. Tekster i undervisningen bør være tilgængelige digitalt for ordblindelever i god tid før undervisningen.

Skolens øvrige tekster såsom årsplaner, elevplaner, øvelser, meddelelser osv. bør også være tilgængelige digitalt.

Kompenserende læse- og skriveteknologi

Alle elever screenes i dansk og matematik elever ved opstart på FGU.

Ved tegn på ordblindhed gennemføres ordblindetest v. anvendelse af den nationale platform "ordblindetest.nu".

For alle ordblindelever søges midler til "it-rygsæk" og introduktionstimer.

FGU Himmerland abonnerer på læse- og skriveteknologi, som stilles til rådighed for ordblindelever og andre med læse- og skrivevanskeligheder. Pr. januar 2021 anvendes "AppWriter".

3. Ansvar, roller og opgaver

Ledelsen

FGU-ledelsens nøglebidrag til et ordblindevenligt læringsmiljø:

- Klare strategier på skolen for arbejdet med ordblinde elever.
- Faste procedurer for afdækning og håndtering af ordblindhed.
- Bistand til ordblindelærerens kollegiale samarbejde og legitime adgang til at rådgive kollegaer.
- Understøttelse af det tværfaglige samarbejde om ordblinde elever og sikring af en tydelig ansvarsfordeling.
- Beslutning om, hvordan støtten til ordblinde elever skal organiseres.
- Sikring af, at lærerne planlægger og tilrettelægger undervisningen på en sådan måde, at der sker undervisningsdifferentiering.
- Sikre at der sker opfølgning på ordblinde elevers udvikling og udbytte af den undervisning og den kompenserende læse- og skriveteknologi, der bliver stillet til rådighed.
- Sørge for, at SPS-/OBU-vejledere har relevante kompetencer og uddannelse i at udføre tests herunder screening og Statens Ordblindetest.
- Give plads til, at der på FGU Himmerland prioriteres samarbejde mellem OBU/SPS vejledere og OBU/SPS koordinator. Der etableres en OBU-/SPS-gruppe på tværs af de tre skoler.

Administrationen

- Søge refusion i forbindelse med SPS bevillinger og instruktionstimer.

OBU/SPS koordinator

- Bidrager til FGU Himmerlands strategi i forbindelse med etablering og vedligeholdelse af ordblindevenlig undervisning på de tre skoler.
- Sørger for, at der afholdes møder i OBU-/SPS-gruppen.
- Tovholder i forhold til diverse netværk.
- Være opfølgende på hvilke konferencer der udbydes.
- I samarbejde med OBU-/SPS-gruppen vurdere værktøjer til screening og vurdering af hvilke LST abonnementer skolen skal råde over.

OBU/SPS vejleder og underviser

Ordblindelærernes nøglebidrag til et ordblindevenligt læringsmiljø:

- Alle elever som starter på FGU Himmerland **screenes i dansk og matematik**. Screeningen finder sted i løbet af de første 14 dage, eleven er på Basis.
- **OBU/SPS vejlederen** analyserer resultat og lægger sine overvejelser ind på Uddata+
- Elever som viser tegn på ordblindhed testes med **Statens Ordblindetest**, såfremt der ikke allerede foreligger en sådan.
- Evt. deltagelse i netværksmøder med forældre, KUI og andre relevante myndigheder i forbindelse med faglige udredning.

Administration af US2000 og udmøntning af støtte.

- OBU/SPS vejleder ansøger på baggrund af samtale med eleven og evt. ordblindetest om IT kompenserende hjælpemidler og/eller anden støtte.
- Når en elev udskrives fra FGU Himmerland sørger OBU/SPS vejleder for, at SPS vejleder på en ny uddannelsesinstitution får besked, eller at IT hjælpemidlerne hentes hjem og returneres til de relevante udlånsmyndigheder.
- Introduktionstimer: Elever som får tildelt kompenserende læse- og skriveteknologi (LST) har krav på 6 timers undervisning i anvendelse af LST. Disse 6 timer gennemføres for enkelte elever eller i små hold og der søges refusion på timerne.
- Udpakning og udlevering af LST til eleven samt den første instruktion.
- Tilbyde supplerende undervisning på små hold for ordblinde elever som har et særligt behov.
- Undervisning AGU/PGU: OBU/SPS vejlederen går med i undervisningen for at understøtte de ordblinde elever i anvendelsen af LST.
- Åben SPS vejledning: OBU/SPS vejleder holder én gang om ugen åben SPS vejledning, hvor elever kan komme og søge råd eller teknisk hjælp.
- Support og støtte til kollegaer: OBU/SPS vejleder sørger for at understøtte og vejlede kollegaer i at lave ordblinde undervisning i deres daglige undervisning. Dette gøres ved individuel vejledning eller ved at der arrangeres hands-on kurser i anvendelse og implementering i LST.
- OBU/SPS vejleder holder sig opdateret på al ny viden indenfor LST og ordblindeundervisning. Dette gøres ved bl.a. at deltage i netværkssamarbejde og konferencer som udbydes inden for området.
- OBU/SPS vejleder holder ledelsen opdateret på OBU/SPS indsatsen på FGU Himmerland.

It-vejledning

- **OBU/SPS-vejleder har et indgående kendskab til kompenserende læse- og skriveteknologi** og kan instruere og understøtte både elever og lærere i at anvende de kompenserende læse- og skriveteknologier.
- Skolens IT-medarbejdere kan understøtte den tekniske side af anvendelse af it-værktøjerne (meget gerne i samarbejde med ordblindelæreren)
- IT-medarbejderen kan bidrage med teknisk assistance ift. installation af software m.m.

Lærerne

Lærernes nøglebidrag til et ordblindevenligt læringsmiljø:

- At have basal viden om ordblindhed og anvendelse af LST, i samarbejde med OBU/SPS vejleder.
- Sørge for, at alt materiale indscannes og OCR-behandles til brug for de ordblinde elever.
- Sørge for at ordblindevenlig undervisning inkluderes i undervisningen.
- Løbende dialog med de ordblinde elever om deres egen situation og om deres muligheder.
- Overvågning og evaluering af elevernes udbytte af skriftsproglige aktiviteter løbende og systematisk i både boglig og praktisk undervisning. Dette bør ske i dialog med eleven og i samarbejde med OBU/SPS vejleder om elevens progression.
- Løbende feedback til eleverne og samtale om forventningsniveau, deres egne bidrag, færdighedsniveau, sværhedsgrad i aktiviteter og om, hvornår og hvordan de kan integrere og bruge kompenserende læse- og skriveteknologi.

Eleverne

Elevernes bidrag til et ordblindevenligt læringsmiljø:

- Accept af sig selv som ordblind og tilegnelse af viden om, hvad ordblindhed er.
- Læring af strategier til bedre sprog- og læseforståelse.
- Åbenhed om behov for hjælp både over for lærere og andre elever.
- Brug af kompenserende læse- og skriveteknologi i hverdagen.
- Samarbejde med lærerne om feedback på læring.
- Læsning og lyttelæsning.
- Hjælpe andre elever med lignende vanskeligheder

4. Organisering af SPS/OBU og ordblindevenlig undervisning

For at understøtte udvikling af specialpædagogisk støtte og ordblindevenlig undervisning, skal der på hver afdeling være én OBU-/SPS-underviser/vejleder. Alternativt én i Hobro og én som varetager Aars og Støvring.

På FGU Himmerland skal der desuden være én koordinator som skal koordinere OBU/SPS-indsatsen og bidrage til, at der er én fælles strategi i samarbejde med ledelsen.

På ledelsesniveau udpeges én af de pædagogiske ledere som ansvarlig for OBU/SPS indsatsen og samarbejde med koordinator og OBU/SPS-vejledere.

Pr. januar 2021 er OBU-/SPS-indsatsen i praksis organiseret således:

Aars/Støvring:

LB er ansat som 50% koordinator, OBU/SPS-vejleder og OBU/SPS-underviser

LB har afsat tid til screeninger, ordblindetest og opfølgning én dag pr. uge i Aars og ½ dag pr. uge i Støvring.

Den resterende tid svarende til én dag anvendes til åbent OBU/SPS-vejledning, ordblindundervisning og til varetagelse af koordinatorrollen.

Hobro/STU Blåkildevej:

UF er ansat 50% som OBU/SPS-vejleder og OBU/SPS-underviser.

UF har afsat tid til screeninger, ordblindetest og opfølgning én dag pr. uge. Desuden varetager Ulla 2t om ugen introtimer, OBU og særligt tilpasset danskundervisning for STU Blåkildevej 4 timer pr. uge.

5. Plan for udvikling af OBU- og SPS-indsatsen i 2021

Vi laver første møde i 2021 for pædagogiske ledere, rektor og OBU-undervisere, og snakker strategi for arbejdet det kommende år. *Gennemført i 2. kvartal 2021*

Vi vil have fokus på opkvalificering af de øvrige undervisere samt sikre, at de SPS-timer, vi tildeles, rent faktisk udnyttes optimalt.

Planlægges gennemført dels i form af lokale kurser i anvendelse af AppWriter som hjælpemiddel, dels ved et fælles internat for alle FGU-lærere og ledere i Nordjylland i oktober 2021.

- 2t. uddannelse af alle medarbejdere i brug af AppWriter. Bookes i efterår 2021 – ledelsen booker datoer.
- Hvordan klæder vi alle lærere på til at støtte ordblinde elever og lave ordblindevenlig undervisning – internt ved oplæg fra ressourcepersoner. Skal være i september eller oktober 2021 – efter AppWriter. ledelsen booker.
- Ad Hoc brush up med Appwriter for undervisere
- Det er en udfordring at nå at screene nye elever ved store optag i august og gennemføre de seks instruktionstimer inden for det halvår, hvor timerne søges hjem.
- I Støvring er en særlig udfordring – vi planlægger, at en dansklærer uddannes som ordblindelærer mhp. at kunne overtage opgaven med screeninger og OBU i Støvring. Start bliver i Januar 2022.
- Vi overvejer at uddanne flere matematiklærere i FVU-matematik mhp. at understøtte elever med matematikvanskeligheder mhp. at kunne udlæse resultater af matematik-screeninger og tilrettelægge indsatser.
- Vi skal planlægge tilbyde OBU og SPS-støtte for EGU-elever – op til 2 timer OBU pr. uge og 5 timer SPS pr. uge. Ressourcepersoner søger. Støtten tilrettelægges i samarbejde med elev og virksomhed.
- LB og UF eller andre skal evt. klædes på ift. at etablere et ordblindevenligt undervisningsmiljø. Det kan være nødvendigt at uddanne læsevejleder(e).

Der vil være halvårlige møder mellem OBU-underviserne samt pædagogiske ledere med dagsorden – herunder: status, udvikling og implementering.

Skal planlægges, er p.t. ikke afholdt endnu i 2021

Temadag med OBU-underviserne, hvor ledelsen på de 4 FGU institutioner i Region Nord sætter dagsordenen for indholdet og det, vi skal tage med derfra. Altså et samarbejde mellem rektorer/direktører (eller pædagogiske ledere), som facilitator af dagen og også som deltagere på dagen. Selvfølgelig en relevant temadag med input fra OBU-underviserne.

Gennemføres som del af fælles FGU-konference i efteråret 2021

Vi vil sørge for, at vores egen OBU-undervisere mødes jævnligt ud over de kvartalsvise møder med ledelsen, så de kan sparre og videndele. Skulle det vise sig, at alle OBU-undervisere har behov for yderlig en temadag, så kan vi jo gøre det i et samarbejde også.

P.t. afholdes et OBU/SPS-møde ca. én gang pr. kvartal med OBU-kordinator, OBU-vejleder og den OBU-ansvarlige pædagogiske leder.